

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК5. ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЕКОНОМІЦІ

Освітня програма Економіка, Економічна кібернетика

Спеціалізація (за наявності)

Спеціальність 051 Економіка

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
економічної кібернетики
Протокол № 2 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи наукових досліджень в економіці
Освітня програма	Економіка, Економічна кібернетика
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	051 Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Основна
Курс / семестр	1/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/103a31046c5351ba1747

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Дисципліна «Основи наукових досліджень в економіці» призначена для підготовки бакалаврів зі спеціальності «Економіка». Мета курсу полягає у формуванні у студентів теоретичних знань і практичних навичок з методології, методики, технології та організації науково-дослідницької діяльності в економіці з широким використанням навчально-методичної та додаткової наукової літератури. Ця мета досягається шляхом послідовного викладення теоретичного курсу з проведенням практичних занять.

В результаті вивчення даної дисципліни студенти повинні:

знати: основи методології і методи економічного дослідження; основи організації наукових досліджень в економіці; особливості підготовки і оформлення наукових робіт економічного профілю;

вміти: володіти фундаментальною, загальнонауковою, конкретнонауковою методологією та економічними методами дослідження з метою забезпечення реалізації в навчальному процесі принципів об'єктивності в оцінці економічних фактів, явищ, подій; навчитися розробляти наукові проблеми, писати наукові статті, роботи, застосовуючи при цьому нові інформаційні технології, програмне забезпечення; сприяти реалізації знань, навичок, творчого мислення в навчальному процесі, навчально-дослідницької та подальшої науково-дослідницької діяльності майбутніх спеціалістів-економістів.

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК02. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

СК01. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК03. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК04. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

Програмні результати навчання

ПР04. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПР12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПР16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Наука як сфера людської діяльності.	Поняття про науку. Наукова комунікація. Наукова школа. Ознайомлення зі змістом Студентського путівника ПНУ. Наукова бібліотека. Унікальні додаткові можливості для студентів ПНУ! Як студенти ПНУ впливають на якість навчального процесу? Науково-дослідницька діяльність студентів. Концепція академічної чесності, основні напрями та перспективи її реалізації.	Тести, питання, практичні завдання, кейси
2.	Тема 2. Організація наукових досліджень.	Поняття, особливості, цілі та завдання науково-дослідної роботи. Вибір теми дослідження та розробка робочої гіпотези. Основні форми наукових досліджень. Основи наукової організації дослідного процесу. Організація творчої діяльності.	Тести, питання, практичні завдання, кейси

		Психологія наукової творчості.	
3.	Тема 3. Методологія та методи наукового дослідження.	Методологія дослідження. Фундаментальна, або філософська, методологія. Загальнонаукова методологія. Конкретно наукова методологія. Методи і техніка дослідження. Використовування методів наукового пізнання. Методи теоретичних досліджень: аналітичні методи досліджень, аналітично-експериментальні методи досліджень, імовірісно-статистичні методи, методи системного аналізу. Методика експериментальних досліджень: оцінка характеристик змінних об'єкту, кореляційний аналіз дослідних даних, апроксимація дослідних даних. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.	Тести, питання, практичні завдання, кейси
4.	Тема 4. Підготовка дипломної (бакалаврської) роботи.	Бакалаврська робота як кваліфікаційне дослідження. Вимоги до бакалаврської роботи. Технологія підготовки бакалаврської роботи. Захист дипломної роботи.	Тести, питання, практичні завдання, кейси
5.	Тема 5. Робота над публікаціями, рефератами і доповідями.	Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Наукова стаття. Тези наукової доповіді (повідомлення). Методика підготовки та оформлення публікації. Реферат. Доповідь (повідомлення).	Тести, питання, практичні завдання, кейси
6.	Тема 6. Ефективність наукових досліджень: критерії та проблеми оцінки.	Особливості та проблеми оцінки ефективності науково-дослідних робіт. Економічна ефективність наукових досліджень. Резерви та шляхи підвищення ефективності наукових досліджень. Впровадження наукових досліджень.	Тести, питання, практичні завдання, кейси

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	20
Практичні заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	20
Залік	20

Максимальна кількість балів	100
-----------------------------	-----

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної Роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1		20
Практичні заняття	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		30
Самостійна робота																	10	10
Індивідуальні завдання																	20	20
Залік																	20	20
Всього за тиждень	2	2	3	3	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	53	100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери, Linux, Windows, Пакет прикладних програм Openoffice, MS Office, роздатковий матеріал
-----------------------------------	---

Література:

1. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень: навчальний посібник. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.
2. Броннікова Л.В. Комунікація в сучасній науці: нові засоби для виробництва знання. Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Серія: Філософія. 2015. Т. 257, Вип. 245. С. 38-42.
3. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
4. Горовий В.М. Критерії якості наукових досліджень у контексті забезпечення національних інтересів. Вісник НАН України. Наукометрія і видавнича справа. 2015. № 6. С. 64-80.
5. Добривечір В.А. Сучасні тенденції в науковій комунікації. Наукові записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації». 2013. Том 26 (65). № 3. С.18-23.
6. Лавриш Ю.Е. Особливості організації науково-дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів. Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». Серія: Філологія. Педагогіка. 2013. Вип. 2. С. 72-76.
7. Мельник Ю.Б. Методика підготовки до наукової доповіді. Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2012. № 1. С. 29-33.
8. Методика та організація наукових досліджень: навчальний посібник / О. П. Кириленко та ін.; за ред. О. П. Кириленко. – Тернопіль : Видавн.-поліграф. Центр ТНЕУ «Економічна думка», 2012. – 196 с.

9. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник / І.С. Добронравова та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ «Київський університет», 2018. – 607 с.
10. Муравицька Г.В. Інформація як стратегічний ресурс організації науково-дослідного процесу. Демократичне врядування. 2015. Вип. 15.
11. Наконечна Т.Ю. Наукова школа як фактор розвитку економічної науки. Український соціум. 2010. № 2. С. 123-132.
12. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>
13. Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>
14. Скиба О.П. Наукові комунікації в інформаційну епоху. Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Філософія. Культурологія. 2012. Вип. 1. С. 42-46.
15. Студентський путівник ПНУ. URL: <https://pnu.edu.ua/studentam-2/>
16. Шевченко С.В. Загальнонаукові методи фундаментальної економічної науки: від діалектики до синергетики. Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва. Серія: Економічні науки. 2014. № 4. С. 206-210.
17. Шишкіна Є.К., Носирєв О.О. Методологія наукових досліджень : навчальний посібник. Харків: Діса плюс, 2014. 200 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Економічної кібернетики, вул. Шевченка, 57, 815 кабінет, https://kek.pnu.edu.ua/ , kek@pnu.edu.ua
Викладач	Судук Наталія Василівна
Контактна інформація викладача	nataliia.suduk@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 3. Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 4. Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. 6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4-5). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника»» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja

Викладач _____ Судук Н.В.